

TITEL:	Zing 'Een beestenboel op school' - variëren met woorden (lesformat)
Leerjaar	Groep 5 en 6.
Type les	Een muziekles in aansluiting op het dagproject 'Een beestenboel op school'.
Lesduur	90 Minuten.
Omschrijving van de les	<p>Een les waarin de kinderen op onderzoekende, zingende en schrijvende manier kennismaken met opera, met het lied: 'Een beestenboel op school' en hoe een refrein te schrijven.</p> <p>Wat is opera? Waarover gaat het lied: 'Een beestenboel op school? Hoe zou jij zelf een beestenboel maken? Hoe vervang je woorden in een lied en wat doet dat met de inhoud van je lied?</p> <p>De kinderen beluisteren een inleiding over opera en het lied: 'Een beestenboel op school'. De kinderen onderzoeken waarover het lied gaat en hoe ze de inhoud van het lied kunnen aanpassen door woorden te vervangen. De kinderen zingen het lied: 'Een beestenboel op school' en schrijven hun eigen refrein voor het lied. Ze presenteren in groepjes het door hen geschreven refrein.</p> <p>De kinderen werken met het naar inhoud en vorm aanpassen van teksten met de functie: plezier verschaffen (schriftelijk onderwijs).</p> <p>De kinderen werken met schrijven in het kader van het schrijfdoel: plezier verschaffen (gebruik-schrijfdoel).</p> <p>De kinderen hebben plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde liedteksten (schriftelijk onderwijs).</p> <p>De kinderen werken met het vervangen van woorden in teksten passend bij deze leeftijd (inhoud-aanbod van teksten).</p> <p>De kinderen werken met muziek en taal om daar gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om ermee te kunnen communiceren (kunstzinnige oriëntatie).</p> <p>De kinderen werken met het zingen van liedjes, gezongen met begeleiding van een 'meezing-cd' (zingen).</p> <p>De kinderen werken met vormprincipes zoals herhaling en variatie (luisteren).</p> <p>De kinderen werken met reflectie (reflecteren).</p>
Onderwerpen	Opera, zingen, refrein, inhoud en ondertiteling.
Vakgebied	Kunstzinnige oriëntatie (muziek) in aansluiting op het dagproject 'Een beestenboel op school'.
Leerinhoud	
TULE kerndoel 5	<p>De kinderen passen naar inhoud en vorm teksten aan met de functie plezier verschaffen (schriftelijk onderwijs).</p> <p>De kinderen passen schrijven toe bij het schrijfdoel plezier verschaffen (gebruik-schrijfdoel).</p>
TULE kerndoel 9	<p>De kinderen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde liedteksten (schriftelijk onderwijs).</p> <p>De kinderen kunnen woorden vervangen in teksten passend bij deze leeftijd (inhoud-aanbod van teksten).</p>
TULE kerndoel 54	<p>De kinderen gebruiken muziek en taal om daar gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om ermee te kunnen communiceren (kunstzinnige oriëntatie).</p> <p>De kinderen kunnen liedjes zingen, gezongen met begeleiding van een 'meezing-cd' (zingen).</p> <p>De kinderen kunnen naast vormprincipes zoals herhaling en variatie herkennen (luisteren).</p>

TULE kerndoel 55	De kinderen bespreken de plannen: wat ga je maken en hoe ga je dat maken (reflecteren). De kinderen bespreken het eigen product en werkproces en dat van groepsgenoten (reflecteren).
------------------	--

Uitvoering	
Lesplanning	<p>Lesduur: 90 minuten. Inleiding: 5 minuten. Opdracht 1: 10 minuten. Opdracht 2: 20 minuten. Inleiding 2: 10 minuten. opdracht 3: 10 minuten. Opdracht 4: 10 minuten. Presentatie: 10 minuten. Opdracht 5: 10 minuten. Reflectie: 5 minuten.</p>
Voorbereiding	<p>Bestudeer de presentatie: 'Zing een beestenboel op school-variëren met woorden (presentatie)'. Bestudeer de inhoud van dit lesformat. Bestudeer de volgende bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zing een beestenboel op school-variëren met woorden (muziekfragment 1). • Zing een beestenboel op school-variëren met woorden (muziekfragment 2). <p>Bestudeer en print de volgende bijlagen voor elk kind 1 x:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zing een beestenboel op school-variëren met woorden (bijlage 1). • Zing een beestenboel op school-variëren met woorden (bijlage 2). <p>Zet de volgende technische materialen klaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digibord. • Bord om op te schrijven • Boxjes of geluidinstallatie om geluidsfragmenten af te spelen. • Open de presentatie op het Digibord. <p>Zet de volgende materialen klaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wit A3-papier, voor elk groepje één vel. • Pennen om te schrijven (voor elk kind 1x).
Inleiding	<p>Vertel: In deze les gaan we werken met het lied: 'Een beestenboel op school'. Dit lied is gecomponeerd door de Nederlandse Reisopera.</p> <p>Vraag: Wie weet wat een opera is? Antwoord: Opera is een toneelstuk waarin de acteurs/ actrices niet spreken maar zingen. De muziek bij opera's is in de meeste gevallen klassiek. Soms zitten er ook stukken ballet in opera's. De meeste opera's worden opgevoerd in theaters of schouwburgen. Het orkest zit in een orkestbak voor het podium. De zangers/ zangeressen staan op het toneel, tussen allerlei decorstukken.</p> <p>Vraag: Wat had opera nou ook alweer met een beestenboel te maken?</p> <p>Voor de leerkracht: Open de presentatie 'Zing een beestenboel op school-variëren met woorden (presentatie)', toon afbeelding 1 en 2: Vertel: Bij opera maken ze vaak tijdens de uitvoering er een beestenboel van. Soms zelfs letterlijk zoals je dat op deze afbeelding kunt zien. De decors en kleding zijn hierbij heel belangrijk. Vaak worden er hele grote indrukwekkende decors gebruikt. Het einde wordt vaak afgesloten met bijna iedereen op het podium en men maakt er bijna een soort van feest van ter afsluiting. Men pakt echt helemaal uit en niets is te gek.</p>

	<p>Vraag: Hebben jullie weleens ergens een beestenboel van gemaakt? Waarom vond je toen dat dat een beestenboel was?</p> <p>Vertel: Tijdens het project: 'Een beestenboel op school' gaan jullie een cardboard-animatie maken. Alle animaties van de klassen die in dit project meedoen worden aan elkaar gemonteerd tot één film. Onder de film wordt het lied: 'Een beestenboel op school' gemonteerd. Tijdens de afsluiting gaan de klassen het lied met de animatie meezingen. Maar voor we dat gaan doen gaan we eerst het lied leren zingen.</p> <p>Vertel: Voor we gaan zingen gaan we eerst onze 'zing'-spieren warm maken. Vraag: Wie heeft een idee hoe je deze spieren warm kan maken? Vertel: Om je spieren klaar te maken voor het zingen, moet je deze een beetje rekken en strekken. Net zoals je dat zou doen voordat je gaat sporten. Daarnaast is ook een goede houding heel belangrijk voor zingen.</p>
Opdracht 1	<p>Vertel: Ga eerst naast je tafel staan. Probeer een plekje te zoeken waar je vrij kunt bewegen. Adem eens een paar keer heel diep in, helemaal vanuit je buik. Adem een paar keer goed in, schud je handen los en vervolgens je armen en dan je hele lichaam. Buig rustig je nek van de ene kant naar je schouder en vervolgens naar de andere kant naar je andere schouder. Herhaal dat nog een keer rustig en blijf vanuit je buik ademen.</p> <p>Nu is het tijd om je benen een beetje los te schudden. Hoe lekkerder je je voelt en hoe ontspannener je bent, hoe beter het zingen gaat.</p> <p>Zijn jullie klaar om je stem op te warmen? We doen een klein spelletje. We beginnen vooraan bij iemand en die zegt een keer: "HI." Probeer daarbij goed te articuleren en je mond daarbij een beetje overdreven te bewegen. De volgende zegt vervolgens: "HIHI." De volgende die daarna komt doet er nog een 'HI' bij op. Probeer goed te onthouden hoeveel 'HI'-s' je moet zeggen als je aan de beurt bent. Als je het niet meer weet of je moet lachen dan ben je af en moet je een nieuw woord verzinnen. Kies dan een kort woord net zoals 'HI' maar dan met een andere klank, bijvoorbeeld 'HA' of 'OEI' of 'JOH'.</p> <p>Voor de leerkracht: Doe dit een aantal rondjes met verschillende woorden en klanken. Probeer het tempo erin te houden, zodat iedereen warm wordt.</p>
Opdracht 2	<p>Vertel: Dan is het nu tijd om het lied: 'Een beestenboel op school' te gaan beluisteren en te leren zingen.</p> <p>Probeer steeds een goede zanghouding te houden. Bij een goede zanghouding sta je rechtop en leun je niet.</p> <p>We luisteren het lied eerst zonder de tekst te lezen. Luister goed naar wat je allemaal hoort.</p> <p>Voor de leerkracht: Speel het lied: 'Een beestenboel op school-variëren met woorden (muziekfragment 1)' af. Het heeft de voorkeur dat de leerkracht het lied zelf ook meezingt of zelfs voorzingt.</p> <p>Vraag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waarover gaat het lied? • Wat viel je op? • Welke stukjes tekst komen meerdere keren terug? • Wat is volgens het lied een beestenboel? <p>Antwoord: Het refrein en de laatste drie zinnen van het couplet zijn meerdere keren te horen.</p>

	<p>Vertel: We gaan nu het lied nog een keer beluisteren. Probeer alvast de stukken die je kent mee te zingen. Voor de leerkracht: Spoor de kinderen aan om mee te zingen.</p> <p>Vertel: Welke instrumenten heb je allemaal gehoord (antwoord: piano, blaasinstrumenten, drumstel)?</p> <p>Vertel: We gaan nu het lied nog een keer zingen, maar nu met de tekst erbij. Voor de leerkracht: Deel de geprinte bijlage: 'Zing een beestenboel op school-variëren met woorden (bijlage 1)' uit en oefen het lied met de kinderen door middel van de wisselzang of weggeeftechniek: hierbij wordt steeds het hele lied beluisterd waarbij de kinderen eerst alleen de makkelijke stukken meezingen. Ze zingen bijvoorbeeld eerst alleen het refrein; dan de laatste zin van de coupletten; dan de rest er langzaam bij. Tot ze op deze manier het hele lied geleerd hebben.</p>
Inleiding 2	<p>Vertel: We gaan nu naar een klein stukje opera luisteren. Voor de leerkracht: Toon afbeelding 3, speel de video 'Zing een beestenboel op school-variëren met woorden (video)' af: Vraag: Wie weet waarover dit ging? Kon je de woorden verstaan? Vertel: De meeste opera's worden in een andere taal gezongen dan het Nederlands. Vaak worden opera's in het Italiaans gezongen. En dan niet in het moderne Italiaans, maar in het Italiaans dat eeuwen geleden gesproken werd. Zodat dat zelfs voor Italianen moeilijk is te verstaan.</p> <p>Vraag: Hoe zou je dan toch te weten kunnen komen waarover zo'n opera gaat? Toon afbeelding 4: Vertel: Dat doen ze door een boventiteling te laten zien tijdens de voorstelling. De tekst van het lied kun je dus tijdens de opera meelezen.</p> <p>Vraag: Waar zie je dat nog meer? Dat je de tekst mee kunt lezen bij wat je ziet? Toon afbeelding 5: Vertel: Op televisie is ondertiteling in Nederland heel gewoon. Als de tekst van bijvoorbeeld de tekenfilm in een andere taal is, dan zet men de vertaling in de ondertiteling onder de beelden van die tekenfilm. Zo kun je meelezen en weet je toch wat er gezegd wordt.</p> <p>Vraag: Wat zou nou heel belangrijk kunnen zijn bij het maken van een ondertiteling en tekst? Vertel: Dat de teksten goed vertaald worden. Als je dat niet doet dan kun je aan de film zomaar een andere inhoud geven. Dan lijkt het verhaal ergens anders over te gaan.</p> <p>Vertel: Vandaag gaan jullie een paar woorden in de tekst van het lied: 'Een beestenboel op school' zelf veranderen. Zo wordt de inhoud van het lied een beetje anders.</p> <p>Toon afbeelding 6: Vertel: De tekst die jullie gaan veranderen is de volgende; Voor de leerkracht; Lees de tekst op afbeelding 6 hardop voor. Vraag: Wat valt aan deze tekst op? Vertel: Er zijn een aantal woorden onderstreept. Dat zijn de woorden die jullie gaan veranderen. Dat gaat op een speciale manier. Als je een woord in een liedje vervangt moet je namelijk hetzelfde aantal lettergrepen gebruiken.</p> <p>Toon afbeelding 7: Vertel: Laten we eerst eens naar de zin: 'Ik ben mijn schooltas kwijt' kijken. Vraag: Hoeveel lettergrepen heeft het woord 'schooltas'?</p> <p>Toon afbeelding 8 en 9: Vertel: Het woord schooltas heeft 2 lettergrepen: school en tas. Als we in dezelfde zin het woord 'schooltas' vervangen door een ander woord met drie lettergrepen. Dan</p>

	<p>klinkt die nieuwe zin heel anders door dat woord. En kunnen we dat nieuwe woord minder makkelijk op de melodie zingen.</p> <p>Voor de leerkracht; Demonstreer dit door eerst de regel samen met de kinderen te zingen met het woord schooltas. Vervang vervolgens het woord 'schooltas' door het woord 'fietstassen' of een ander woord met drie lettergrepen en zing deze regel opnieuw met de kinderen.</p> <p>Vraag: Wat gebeurde er? Ging het goed met het woord met de drie lettergrepen?</p> <p>Vertel: Hoe meer lettergrepen je gebruikt, hoe sneller je het woord moet zingen om hetzelfde ritme en dezelfde melodie te houden. Het is handig om een woord te kiezen met hetzelfde aantal lettergrepen. Als we het woord: 'schooltas' vervangen door 'broodbak', ook een woord met twee lettergrepen, dan wordt het veel makkelijker om dezelfde regel te zingen met dit nieuwe woord.</p> <p>Voor de leerkracht: Zing samen met de kinderen de regel met het woord: 'broodbak'.</p> <p>Vraag: Kunnen jullie nog een woord met twee lettergrepen bedenken waarmee we het woord: 'schooltas' kunnen vervangen?</p> <p>Voor de leerkracht: Laat de kinderen een paar woorden bedenken. Zing steeds samen met de kinderen de regel met het vervangende woord.</p> <p>Toon afbeelding 10:</p> <p>Vertel: Jullie gaan straks een aantal verschillende versies maken van de volgende zinnen. Daar vervangen jullie de woorden: 'schooltas', 'is', 'limonade' en 'slok' in. Jullie bedenken nieuwe woorden voor deze vier woorden met dezelfde aantal lettergrepen.</p>
Opdracht 3	<p>Vertel: Jullie mogen in groepjes (+/- 3 kinderen) gaan bedenken welke woorden er zijn waarmee je de bestaande woorden kunt vervangen. Schrijf de nieuwe woorden met hetzelfde aantal lettergrepen op een wit vel.</p> <p>Voor de leerkracht: Toon afbeelding 10 en schrijf de vier woorden op het bord.</p> <p>Vertel: Probeer met je groepje zoveel mogelijk woorden te bedenken voor deze vier woorden en schrijf deze op. Deze nieuwe woorden hoeven nog niet in de zinnen te passen, als het aantal lettergrepen maar klopt.</p> <p>Voor de leerkracht: Loop tijdens het schrijven rond en stuur aan waar nodig op het juiste aantal lettergrepen.</p>
Opdracht 4	<p>Voor de leerkracht: Geef elke groepje één bijlage 'Zing een beestenboel op schoolvariëren met woorden (bijlage 2)'.</p> <p>Vertel: Als jullie met je groepje genoeg woorden hebben bedacht, mogen jullie drie versies van jullie stukje refrein gaan invullen. Bedenk goede zinnen met jullie gevonden woorden. Zorg ervoor dat het een echte beestenboel wordt in jullie lied. Zijn jullie tevreden met de nieuwe zinnen? Klopt het aantal lettergrepen? Schrijf dan jullie gekozen nieuwe woorden op op jullie werkblad. Vul in de lege vakjes de lettergrepen van jullie nieuwe woorden in. Ga net zolang door samen tot jullie drie nieuwe stukjes refrein hebben geschreven. Succes!</p>
Reflectie	<p>Vertel: Jullie mogen samen jullie nieuwe tekst presenteren. Ik schrijf de tekst mee op het bord, zodat we straks de tekst samen ook nog een keer kunnen zingen.</p> <p>Voor de leerkracht:</p> <p>Laat de kinderen per groepje hun nieuwe tekst presenteren en zing het stukje refrein vervolgens met de hele klas een keer na. Gebruik hiervoor het lied.</p> <p>Stel tussendoor vragen als:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waarom hebben jullie voor deze tekst gekozen? • Vonden jullie het ook bij een beestenboel passen? • Liep het stukje couplet lekker op de melodie? • Waar liep het lekker en waar niet? Hoe kwam dat? • Is de inhoud van het lied anders geworden? Hoe kwam dat?

Opdracht 5	<p>Voor de leerkracht: Oefen nog kort het hele lied met de kinderen. Wissel af met de eigen geschreven refreinen. Mocht de tekst er nog niet zo goed inzitten pas dan het voorzingen en het nazingen toe: Hierbij zingt de leerkracht zelf een zin voor. De kinderen herhalen dit stukje. Blijf steeds op een goede zanghouding letten. Indien de kinderen snel de concentratie tijdens het zingen verliezen kunnen ze bijvoorbeeld letten op welk ademmoment voor hen geschikt is tijdens het zingen. Welke stukken horen heel snel en welke stukken horen heel langzaam gezongen te worden. Je kunt de kinderen het ritme aan laten geven door een kind bijvoorbeeld mee te laten tikken of mee te laten 'dirigeren'. Wissel eventueel met zacht zingen en luid zingen af.</p> <p>Indien het lied er goed inzit kan het geheel gezongen worden op de instrumentale versie van het lied zonder gezongen tekst: 'Een beestenboel op school-variëren met woorden (muziekfragment 2)'.</p>
	<p>Vraag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoe vonden jullie het om zelf woorden te schrijven voor dit lied? • Vond je het moeilijk? Hoe kwam dat? • Is het lied er leuker door geworden? Waarom vind je van wel of waarom vind je van niet? • Vond je het moeilijk om een eigen tekst op een bestaand liedje te schrijven? • Welk eigen geschreven stukje couplet vonden jullie het mooist? • Hielp het opwarmen van de spieren bij het zingen? <p>Tijdens de eindafsluiting van dit project gaan jullie meezingen met de muziek van de cardboard-animatie.</p>